

Dopis Židům i nám

Texty na tento týden

Žd 2,2–4; 10,32–34; 12,3.12.13; 10,23–25; 10,35–38

Základní verš

*„Potřebujete však vytrvalost, abyste splnili Boží vůli a dosáhli toho, co bylo zaslíbeno.“
(Žd 10,36)*

Zkusil sis někdy představit, jaké by to bylo, slyšet kázat Ježíše nebo některého z apoštolů? Máme k dispozici úryvky a shrnutí některých jejich kázání, ale ty nám poskytují pouze omezenou představu o tom, jaké asi bylo poslouchat je. V Písmu však nacházíme zapsané i jedno celé kázání – a je jím list Židům.

Apoštol Pavel, kterému se tradičně připisuje autorství tohoto listu (byť samotný dopis jméno autora neuvádí), označuje své dílo za „slovo napomenutí“ (Žd 13,22; lze také přeložit jako „slovo povzbuzení“ – B21). Těmito slovy bylo označováno kázání v synagoze (Sk 13,15) i při křesťanské bohoslužbě (1Tm 4,13). Někteří teologové jsou proto přesvědčeni, že list Židům je prvním „úplným křesťanským kázáním“, které máme k dispozici. Dopis byl adresován věřícím, kteří přijali Ježíše, ale pak se setkali s obtížemi. Někteří z nich byli veřejně ponižováni a pronásledováni (Žd 10,32–34), jiné postihly finanční problémy (Žd 13,5.6). Mnozí byli tak vysílení, že začali zpochybňovat svou víru (Žd 3,12.13). Jejich příběhy jsou v mnohém podobné našim zkušenostem.

Apoštol je ve svém strhujícím kázání vyzývá (a přeneseně i nás), aby vytrvali ve víře v Ježíše a měli svůj pohled upřený na Ježíše, který je nyní v nebeské svatyni.

Osnova lekce

Abychom listu Židům mohli dobře porozumět, podíváme se v úvodní lekci na situaci, v níž žili křesťané, kterým byl původně tento dopis určen a k jejichž každodenním problémům se vyjadřoval. Zároveň budeme hledat i paralely s tím, co prožíváme my dnes.

- Žd 2,2–4: Prvotní radostná zkušenost s Kristem (neděle)
- Žd 10,32–34: Příchod obtíží a problémů (pondělí)
- Žd 12,3.12.13: Zmalomyslnění a krize víry (úterý)
- Žd 10,23–25: Potřeba povzbuzení (středa)
- Žd 10,35–38: Naděje, která dává novou sílu (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

SLAVNÝ ZAČÁTEK

²Jestliže už slovo zákona, které vyslovili andělé, bylo pevné a každý přestupek i každá neposlušnost došla spravedlivé odplaty, ³jak bychom mohli uniknout my, pohrdneme-li tak slavným spasením? První je zvěstoval sám Pán, a ti, kdo uslyšeli, dosvědčili toto spasení i nám; ⁴Bůh potvrdoval jejich svědectví znameními, divy i rozličnými projevy své moci a rozdělením Ducha svatého podle své vůle. (Žd 2,2–4)

Osobní studium

Abychom pochopili kázání obsažené v listu Židům a mohli ho aplikovat do svého života, potřebujeme porozumět situaci, v jaké se nacházelo křesťanské společenství v době, kdy byl tento list napsán.

Uvažuj o úvodních verších Žd 2,2–4. Co prožívali čtenáři listu po svém obrácení a přijetí Krista?

Tyto verše naznačují, že čtenáři listu neslyšeli kázat samotného Ježíše, ale že přijali dobrou zprávu od evangelistů, kteří jim přinesli poselství o slavném spasení.

Pisatel zároveň připomíná, že jim evangelisté „dosvědčili“ zprávu o tom, že samotný Bůh potvrdoval „svědectví znameními, divy i rozličnými projevy své moci a rozdělením Ducha svatého podle své vůle“ (Žd 2,2–4). Bůh potvrdoval evangelium projevením své moci a Duchem svatým. Nový zákon na mnoha místech ukazuje, že znamení, mezi které patřilo zázračné uzdravování, vyhánění démonů a udělo-

vání duchovních darů, byla velmi častým průvodním jevem kázání evangelia na nových místech.

Při vzniku křesťanské církve Bůh vylil svého Ducha na apoštoly v Jeruzalémě, takže mohli zvěstovat evangelium v jazycích, které dosud neovládali, a zároveň mohli konat zázraky (Sk 2 a 3). Filip provedl podobné zázraky v Samaří (Sk 8), Petr v Joppe a Cesareji (Sk 9 a 10) a Pavel během své služby v Malé Asii a v Evropě (Sk 13–28). Tyto mocné činy byly důkazem pravdivosti poselství o spasení, o nastolení Božího království, o záchraně před odsouzením a o vysvobození z moci zla (Žd 12,25–29).

Duch svatý první křesťany ujistil, že jim byly odpuštěny hříchy, a proto neměli strach ze soudu, modlili se se smělou důvěrou a jejich náboženská zkušenost byla naplněna radostí (Sk 2,37–47). Duch svatý osvobozoval ty, kteří byli v zajetí zlých mocností. Šlo o přesvědčivý důkaz převahy Boží moci nad silami zla a také toho, že Boží království je mezi nimi a v jejich životech.

Aplikace

Jaký je příběh tvého obrácení? Co ti pomohlo utvrdit víru v Ježíše Krista jako tvého Záchránce a Pána? Proč je důležité připomínat si, jak tě Bůh na začátku přivedl ke Kristu?

PŘÍCHOD POTÍŽÍ

³²Jen si vzpomeňte na dřívější dny! Sotva jste byli osvíceni, už jste museli podstoupit mnohý zápas s utrpením; ³³někteří tím, že byli před očima všech uráženi a utiskováni, jiní tím, že stáli při postižených. ³⁴Vždyť jste trpěli spolu s uvězněnými a s radostí jste snesli i to, že jste byli přivrženi o majetek, neboť víte, že máte bohatství lepší a trvalé. (Žd 10,32–34)

Pamatujte na vězně, jako byste byli uvězněni s nimi; pamatujte na ty, kdo trpí, vždyť i vás může potkat utrpení. (Žd 13,3)

²⁴Mojžíš věřil, a proto, když dospěl, odepřel nazývat se synem faraónovy dcery. ²⁵Raději chtěl snášet příkoří s Božím lidem než na čas žít příjemně v hříchu; ²⁶a Kristovo pohanění pokládal za větší bohatství než všechny poklady Egypta, neboť upíral svou mysl k budoucí odplatě. (Žd 11,24–26)

Osobní studium

Když věřící vyznali svou víru v Krista a připojili se k církvi, vytvořili tím určitou hranici, která je odlišovala od zbytku společnosti. To se však naneštěstí velmi často stalo zdrojem konfliktů, protože to vytvářelo dojem odsuzování postojů ostatních a jejich hodnot.

Uvažuj o textech Žd 10,32–34 a Žd 13,3. Jaká byla zkušenost adresátů dopisu po jejich obrácení?

Je velmi pravděpodobné, že adresáti dopisu byli vystaveni slovním i tělesným útokům vyprovokovaným nepřáteli (viz například Sk 16,19–22 a Sk 17,1–9). Mnozí se zřejmě nevyhnuli vězení a různým tělesným trestům, protože náboženští představitelé měli moc udělit některé jinak nezákonné tresty, zatímco shromažďovali důkazy (viz například Sk 16,22.23).

Uvažuj o textech Žd 11,24–26 a 1Pt 4,14–16. Jak nám zkušenost Mojžíše a adresátů 1. Petrova listu pomáhá pochopit, proč byli křesťané pronásledováni?

Být „hanoben pro jméno Kristovo“ znamenalo identifikovat se s Kristem a snášet hanbu a ponížení, které z takového ztotožnění vyplývá. Veřejné nepřátelství vůči křesťanům vycházelo z jejich velmi silné věrnosti vůči přijatým náboženským postojům. Lidé se mohli cítit pohoršeni náboženskými praktikami, kterým nerozuměli. Mohli se také cítit zahanbeni kvůli lidem, jejichž životní styl a morálka by mohly v ostatních vyvolat pocit viny nebo hanby. V druhé polovině prvního století římský senátor a historik Tacitus obviňoval křesťany z „nenávisti vůči lidstvu“. Ať už bylo důvodem jeho postoje cokoli, mnozí z prvních křesťanů trpěli pro svou víru – podobně jako ti, kterým byl adresován list Židům.

Aplikace

Do života každého člověka přichází utrpení, ať už je křesťanem, nebo ne. Co však znamená „trpět pro Krista“? Jak moc trpíme pro Krista a kolik z našeho utrpení je pouze následkem našich nesprávných rozhodnutí nebo výsledkem zla, které je na zemi?

NEBEZPEČÍ MALOMYSLNOSTI

³Myslete na to, co všechno on musel snést od hříšníků, abyste neochabovali a neklesali na duchu.

¹² „Posilněte proto své zemdlené ruce i klesající kolena“ ^{13a} „vykročte jistým krokem“, aby to, co je chromé, docela nezchromlo, ale naopak se uzdravilo. (Žd 12,3.12.13)

Osobní studium

Čtenářům listu Židům se dařilo udržovat si víru v Krista a oddanost jeho učení navzdory odmítání a pronásledování. Z dlouhodobého hlediska si však tento konflikt vyžádal svou daň. Bojovali dobrý boj a vyšli z něj vítězně, ale byli velmi oslabeni.

Uvažuj o následujících textech. Jakým výzvám a problémům křesťané čelili? Jak se s nimi měli vypořádat?

Žd 2,18

Žd 3,12.13

Žd 4,15

Žd 10,25

Žd 12,3.12.13

Žd 13,1–9.13

List Židům opakovaně mluví o potížích, které jeho čtenáři prožívali. Byli vystaveni slovním a pravděpodobně i jiným útokům, které je urážely (Žd 13,13). Někteří byli vězněni (Žd 13,3), což mohlo církev vy-

silovat finančně i psychicky. Byli unaveni (Žd 12,12.13) a klesali na duchu (Žd 12,3).

Jednotlivci i společenství často prožívají, že když pomine nadšení z vítězství, sníží se jejich ostražitost a stanou se zranitelnějšími vůči dalším útokům nepřátel. V době, kdy hrozí nebezpečí, často dokáže jednotlivec i společenství zmobilizovat sílu na obranu. Ale po vítězství bývá náročné znovu se zkoncentrovat na obranu před dalším útokem. Podobnou zkušenost prožil i prorok Elijáš (1Kr 19,1–4).

„Elijáš se domníval, že po přesvědčivém zázraku, který vykonal na hoře Karmel, nebude mít královna na Achaba žádný vliv a celý izraelský národ prodělá rychlou reformu. Ačkoli za celou dobu, kterou strávil na hoře Karmel, nesnědl ani sousto, dokázal Achabův kočár vést s neutuchající odvahou a silou. Pak se ale dostavil útlum, který obvykle následuje po projevech víry a po velkém úspěchu. Elijáš dostal strach, že právě zahájená reforma nebude mít dlouhého trvání, a propadl hluboké depresi. Ve chvíli úzkosti, kdy se nad jeho hlavou stahovala temná mračna Jezábeliných pohrůžek a kolem hlavy mu létaly satanovy otrávené šípy, přestal se prorok držet Boha.“ (PK 161.162; OSU 61)

Aplikace

Vzpomeň si na situace, kdy jsi ve svém křesťanském životě selhal. Pokus se pochopit okolnosti a skutečnosti, které k tomu přispěly. Co bys dnes dělal jinak?

VZÁJEMNÁ PODPORA

Proto se tím více musíme držet toho, co jsme slyšeli, abychom nebyli strženi proudem. (Žd 2,1)

¹²Dejte si pozor, bratří, aby někdo z vás neměl srdce zlé a nevěrné, takže by odpadl od živého Boha. ¹³Naopak, povzbuzujte se navzájem den co den, dokud ještě trvá ono „dnes“, aby se nikdo z vás, oklamán hříchem, nezatvrdil. ¹⁴Vždyť máme účast na Kristu, jen když své počáteční předsevzetí zachováme pevně až do konce. (Žd 3,12–14)

²³Držme se neotřesitelné naděje, kterou vyznáváme, protože ten, kdo nám dal zaslíbení, je věrný.

²⁴Mějme zájem jeden o druhého a povzbuzujme se k lásce a k dobrým skutkům. ²⁵Nezanedbávejte společná shromáždění, jak to někteří mají ve zvyku, ale napomínejte se tím více, čím více vidíte, že se blíží den Kristův. (Žd 10,23–25)

Osobní studium

Jakou radu dal apoštol svým čtenářům v souvislosti se situací, ve které se nacházeli? Co se můžeme naučit z listu Židům? Podívejme se nejprve na způsob, jakým Bůh pomohl Elijášovi překonat sklíčenost a znovu najít odvahu.

Uvažuj o textu 1Kr 19,5–18. Jak Bůh obnovil víru svého služebníka Elijáše?

Příběh, který zaznamenává Boží postoj k malomyslnému Elijášovi po zápase na hoře Karmel, je nesmírně poutavý. Ukazuje laskavou péči a moudrost, se kterou se Bůh sklání k těm, kteří se trápí a ztrácejí svou víru. Bůh pomohl Elijášovi několika důležitými věcmi. Nejprve se postaral o jeho tělesné potřeby. Nasycil ho a dopřál mu odpočinek. Pak ho v jeskyni laskavě pokáral: „Co tu chceš, Elijáši?“ A pomohl mu hlouběji pochopit, jak jedná a naplňuje své záměry. Hospodin nebyl ve větru, v zemětřesení ani v ohni, ale v tichém a jemném hlase. Potom Bůh pověřil Elijáše úkolem a dodal mu odvahu.

Uvažuj o následujících textech. Jaké rady dává apoštol věřícím v listu Židům?

Žd 2,1

Žd 3,12–14

Žd 5,11–6,3

Žd 10,19–25

V celém listu Židům nacházíme mnoho rad a pokynů, které apoštol dal čtenářům, aby jim pomohl obnovit jejich původní sílu a víru. Pavel zdůrazňuje mimo jiné péči o tělesné potřeby spoluvěřících. Vede křesťany k tomu, aby byli pohostinní a aby navštěvovali trpící a vězněné. Vybízí je, aby byli štedří a nezapomínali, že Bůh je nikdy neopustí (Žd 13,1–6). Pavel své čtenáře napomíná i povzbuzuje. Varuje je, aby „nebyli strženi proudem“ (Žd 2,1), aby neměli „srdce zlé a nevěrné“, které by je vedlo k odpadnutí od Boha (Žd 3,12), a povzbuzuje je, aby rostli v poznání (Žd 5,11–6,3). Upozorňuje je i na důležitost společenství (Žd 10,25). Dá se říct, že apoštol vede věřící k tomu, aby se semkli, vzájemně se povzbuzovali a podněcovali v lásce a dobrých skutcích. Ze všeho nejvíce však vyzdvihuje Ježíše a jeho službu v náš prospěch v nebeské svatyni (Žd 8,1,2; 12,1–4).

Aplikace

Kdo je pro tebe oporou v tvém životě víry? Pro koho jsi oporou ty? Jak roli opory plní váš sbor?

POSLEDNÍ DNY

³⁵Neztrácejte proto odvahu, neboť bude bohatě odměněna. ³⁶Potřebujete však vytrvalost, abyste splnili Boží vůli a dosáhli toho, co bylo zaslíbeno. ³⁷Vždyť už jen „docela krátký čas, a přijde ten, který má přijít, a neopozdí se.“ ³⁸Avšak můj spravedlivý – říká Bůh – bude žít, protože uvěřil. Kdo by však odpadl, v tom nenajdu zalíbení.“ (Žd 10,35–38)

Osobní studium

Uvažuj o následujících textech. Které skutečnosti zde Pavel zdůrazňuje a jak souvisejí s časem?

Žd 1,2

Žd 9,26–28

Žd 10,25.35–38

Žd 12,25–28

Apoštol zdůrazňuje velmi důležitý prvek, který jeho výzvě dodává na naléhavosti: čtenáři žijí v „posledních dnech“ (Žd 1,2; B21) a mají se naplnit důležitá zaslíbení (Žd 10,36–38). Později si během našeho studia všimneme, že v celém listu Pavel přirovnává své posluchače ke generaci těch, kteří po putování po poušti stáli na hranicích Kanaánu a byli připraveni vejít do zaslíbené země. Svým čtenářům připomíná: „Vždyť už jen „docela krátký čas, a přijde ten, který má přijít, a neopozdí se““ (Žd 10,37). A potom je povzbuzuje: „Ale my přece nepatříme k těm, kdo odpadají a zahynou, nýbrž k těm, kdo věří a dosáhnou života“ (Žd 10,39). Tato výzva upozorňuje adresáty – a také

nás – na nebezpečí, se kterými měl Boží lid historickou zkušenost těsně předtím, než se měla naplnit Boží zaslíbení.

Právě tyto souvislosti připomíná kniha Numeri. Biblický záznam říká, že těsně před vstupem do zaslíbené země Izraelité utrpěli dvě důležité porážky. Numeri ve 13. a 14. kapitole hovoří o pochybnostech, které zachvátily společenství a způsobily pád Izraele. Výsledkem bylo, že Izraelité zatoužili po novém vůdci, který by je přivedl zpět do Egypta. A to přesně ve chvíli, kdy už měli Kanaán na dosah.

Druhé selhání souviselo s jejich zapletením se do falešné bohoslužby a touze po smyslnosti ve spojení s Baal-peorem (Nu 24 a 25). Zatímco Bileám nedokázal přivolat na Izraelce prokletí, satan využil sexuální pokušení, aby svedl Izraelce k falešné bohoslužbě a k hříchu, což na ně přivolalo Boží nelibost.

Pavel varuje své čtenáře před oběma nebezpečími. Nejprve adresáty vyzývá, aby se pevně drželi svého vyznání a měli svůj pohled upřený na Ježíše (Žd 4,14; 10,23 a 12,1–4). Pak je varuje před nemravností a chamtivostí (Žd 13,4–6). A nakonec jim připomíná, aby se nechali vést těmi, které k tomu Bůh ustanovil, a zároveň zkoumali jejich život a následovali je ve víře (Žd 13,7.17).

Aplikace

V souvislosti s tím, čemu věříme o stavu mrtvých, všichni v určitém smyslu žijeme v „posledních dnech“. Jak by tato skutečnost měla ovlivňovat náš život a naše jednání?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Teolog David A. DeSilva velmi jasně vysvětluje, proč první křesťané prožívali pronásledování: „Křesťané si osvojili životní styl, který [...] mohli ostatní vnímat jako nespolečenský, či dokonce podvrtný. Věrnost bohům projevovaná zbožnou účastí na obřadech byla vnímána jako symbol věrnosti státu, vládě, přátelům a rodině. Uctívání božstev představovalo úctu ke vztahům, které zaručovaly pevnost a prosperitu společnosti. Tím, že se křesťané (podobně jako Židé) takových obřadů neúčastnili, dívalo se na ně okolí podezřívavě a vnímalo je jako potenciální přestupníky zákonů a podvrtné živly.“ (*Perseverance in Gratitude*. Grand Rapids, MI: Eerdmans Publishing Company, 2000, s. 12)

„Ti, kdo jsou sklíčení, mají k dispozici účinné prostředky – víru, modlitbu a práci. Trápí vás úzkostné předtuchy či vás naplňuje sklíčenost? I v těch nejtemnějších dnech, kdy se okolnosti zdají být děsivé, nepropadejte strachu. Bůh zná vaše potřeby. Jeho nekonečná láska a slitování jsou nevyčerpatelné. On nikdy nezmění smlouvu, kterou uzavřel s těmi, kdo jej milují. Je ochoten propůjčit svým věrným služebníkům schopnosti, které jsou potřebné k tomu, aby své problémy zvládli. Apoštol Pavel vyznal: ‚On mi řekl: »Stačí, když máš mou milost; vždyť v slabosti se projeví má síla.« [...] Proto rád přijímám slabost, urážky, útrapy, pronásledování a úzkosti pro Krista. Vždyť právě, když jsem sláb, jsem silný:‘ (2K 12,9.10)“ (PK 164.165; OSU 62)

Otázky k rozhovoru

1. Je možné, aby nás křesťany ostatní sice vnímali jako „jiné“, ale zároveň nás neobviňovali z „oddělování se“ od ostatních a z jejich přehlížení? Pokud ano, jak?
2. Slovo „výzva“ či „napomenutí“ odkazuje v Písmu buď na pokárání, nebo povzbuzení. Jaký postoj bychom měli zaujmout k těm, kteří jsou malomyslní?
3. Jakou podobnost můžeme najít mezi zkušeností čtenářů listu Židům a zkušeností sboru v Laodiceji ze Zjevení 3,14–22? V čem se naše vlastní zkušenost dnes podobá jejich zkušenosti? Co se z této podobnosti můžeme naučit?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:
